

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem zaocznym z dnia 26 marca 2018 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w sprawie o sygn. akt XVIII C 98/18 w sprawie z powództwa Kancelarii (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. przeciwko T. K. o zapłatę 2.180 zł:

1. zasądził od T. K. na rzecz Kancelarii (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. kwotę 1.950 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 20 grudnia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,
2. oddalił powództwo w pozostałej części,
3. nadał wyrokowi w punktach 1. i 4. rygor natychmiastowej wykonalności,
4. zasądził od T. K. na rzecz Kancelarii (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. kwotę 915 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Apelację od przedmiotowego rozstrzygnięcia wniosła powódka, zaskarżając wydany wyrok w części oddalającej powództwo. Skarżąca zarzuciła wskazanemu orzeczeniu:

1. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, tj. art. 385¹ § 1 k.c. poprzez jego zastosowanie w niniejszej sprawie polegające na błędnym przyjęciu, że zakwestionowane przez powoda postanowienia kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszają jego interesy.

Z ostrożności procesowej, w przypadku nieuwzględnienia przedmiotowego zarzutu powódka zarzuciła rozstrzygnięciu:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:
 - a. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, tj. brak wszechstronnego rozważania zebranego w sprawie materiału przez Sąd Orzekający i odmówienie mocy dowodowej przedłożonym w sprawie dokumentom, w sytuacji, gdy przedmiotowe dokumenty winne być traktowane, jako dowody należycie wykazujące istnienie przysługującej powodowi należności,
 - b. art. 232 zd. 2 k.p.c. w zw. z art. 299 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie i nieprzeprowadzenie przez Sąd I instancji dowodu z przesłuchania stron – strony pozwanej, w sytuacji gdy zdaniem Sądu (czemu powód konsekwentnie zaprzecza) w sprawie brak było środków dowodowych,
 - c. art. 308 § 1 k.p.c. przez jego niezastosowanie i zaniechanie przeprowadzenia przez Sąd I Instancji dowodów przedłożonych w postępowaniu dokumentów, jako dowodów utrwalonych za pomocą urządzeń wskazanych w/w przepisie,
 - d. art. 208 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, i, w przypadku powzięcia wątpliwości przez Sąd Orzekający zaniechanie wezwania strony powodowej do przedstawienia dowodów oraz zajęcia stanowiska, celem wyjaśnienia wątpliwości Sądu.

W związku z podniesionymi zarzutami skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w części tj. co do kwoty 230,00 zł i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 2.180,00 zł wraz z odsetkami liczonymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania, zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych,

oraz o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego rewidenta. Ewentualnie powodowa spółka wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania w całości wraz z obowiązkiem orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wywiedziona apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że niniejsza sprawa podlega rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym i z tego względu zgodnie z przepisem art. 505¹³ § 2 k.p.c., jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku tego sądu powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Sytuacja opisana w cytowanym przepisie miała miejsce w rozpoznawanej sprawie, bowiem Sąd Okręgowy, po dokonaniu analizy stanu faktycznego sprawy, przyjmuje za własne ustalenia Sądu I instancji stanowiące podstawę faktyczną rozstrzygnięcia przyjętego w zaskarżonym wyroku. Ponadto Sąd Okręgowy miał także na uwadze, iż w postępowaniu uproszczonym zgodnie z art. 505⁹ § 1¹ k.p.c. apelację można oprzeć tylko na zarzutach naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, bądź naruszenia przepisów postępowania, jeżeli mogło ono mieć wpływ na wynik sprawy. Tym samym w ramach niniejszego uzasadnienia poprzestać należy jedynie na odniesieniu się do zarzutów apelacji, które są całkowicie nietrafne i chybione.

Przede wszystkim nie mogą się ostać poczynione pod adresem orzeczenia uwagi i zastrzeżenia o charakterze procesowym. W szczególności na tym tle Sąd Rejonowy ni dopuścił się obrazy art. 233 § 1 k.p.c.. Mianowicie istotą swobodnej oceny dowodów jest sformułowany pod adresem Sądu wymóg rozpatrywania wiarygodności i mocy dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Granice swobodnej oceny dowodów wyznaczają przepisy prawa procesowego, reguły logicznego wnioskowania, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy, jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego oraz zasad doświadczenia życiowego. Ocenę dowodów można, zatem skutecznie podważyć w apelacji tylko wówczas, gdyby w świetle dyrektyw płynących z art. 233 § 1 k.p.c. okazała się rażąco wadliwa, albo w sposób oczywisty błędna. Natomiast nie jest wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze dowodów i ich odmiennej ocenie. Żadne takie uchybienia, wadliwości ani mankamenty nie zaistniały po stronie Sądu Rejonowego, wobec czego nie sposób się zgodzić z argumentami skarżącego, zwłaszcza że mają one wyłącznie wydźwięk polemiczny, będący konsekwencją zupełnie odmiennego postrzegania sprawy. Zdaniem Sądu Okręgowego ze zgromadzonego materiału dowodowego Sąd I instancji wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, dlatego też wyrażona ocena nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać. Jednocześnie pamiętać trzeba, że wykrycie prawdy przez sąd ogranicza się w zasadzie do przeprowadzenia dowodów zgłoszonych przez strony, ponieważ na nich spoczywa ciężar dowodu (art. 6 k.c.), a zasada prawdy materialnej nie może przekreślać kontrydiktoryjności procesu. Przy takim ujęciu nie było więc żadnych podstaw do działania przez Sąd z urzędu, ani tym bardziej do zastępowania jednej ze stron. Zaznaczenia wymaga przy tym, że Sąd Rejonowy odniósł się do wszystkich dokumentów i wydruków komputerowych załączonych do pozwu i nie można przyjąć, by doszło w tym zakresie do jakiegokolwiek pominięcia, a tylko wówczas można by mówić o uchybieniu mającym wpływ na wynik sprawy. Ponadto wspomniany materiał Sąd poddał wnikliwej i pełnej analizie, odpowiadającej wymogom przewidzianym w art. 233 § 1 k.p.c.

Kolejny zarzuty obejmujące naruszenie art. 232 zd. 2 k.p.c. w zw. z art. 299 k.p.c. (nieprzeprowadzenie dowodu z przesłuchania pozwanego) oraz art. 208 § 1 k.p.c. (zaniechanie wezwania strony powodowej do przedstawienia wniosków dowodowych) należy odczytywać jako próbę przerzucenia na Sąd orzekający obowiązków procesowych ciężających na samej stronie. Strona powodowa nie można oczekiwać, że to Sąd powoła z urzędu dowody, które mogłyby doprowadzić do korzystnego rozstrzygnięcia sprawy. Podkreślić należy, że postępowanie cywilne rządzi się zasadą kontrydiktoryjności, w którym obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach zgodnie z art. 3 k.p.c., a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie spoczywa na stronie, która z

tych faktów wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.). Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 grudnia 1996 r. (I CKU 45/96, opubl. OSNC Nr 5 – 6/1997 poz. 76) wskazał, że przy rozpoznawaniu sprawy na podstawie przepisów k.p.c. rzeczą sądu nie jest zarządzenie dochodzenia w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.) Sąd ma, co prawda możliwość wsparcia stron jednakże może to nastąpić jedynie w wyjątkowych wypadkach, działanie, bowiem sądu z urzędu może być odbierane, jako naruszenie równości stron biorących udział w postępowaniu oraz prawa do rozpatrzenia sprawy przez bezstronny sąd. Przypomnienia wymaga również, jak podkreśla się w judykaturze, że sąd, choć zachowuje inicjatywę dowodową, to jednak zgodnie z zasadą kontrydiktoryjności jest to jego prawo, a nie obowiązek (por. wyroki SN z dnia 24 października 1996 r., III CKN 6/96, opubl. OSNC Nr 3/1997 poz. 29; z dnia 25 marca 1998 r., II CKN 656/97, opubl. OSNC Nr 12/1998 poz. 208; z dnia 05 listopada 1997 r., III CKN 244/97, opubl. OSNC Nr 3/1998 poz. 52 oraz z dnia 25 czerwca 1998 r., III CKN 384/98, opubl. "Radca Prawny" Nr (...), s. 83). Ponadto dowód z przesłuchania stron ze swej istoty jest przecież dowodem uzupełniającym. W tej sprawie nie trzeba było uzupełniać postępowania dowodowego tylko przeprowadzić je właściwie od początku – a to leżało w gestii pełnomocnika powoda. Jednocześnie brak było przy tym jakichkolwiek podstaw do wskazywania stronie powodowej kierunku jej działania i podejmowania inicjatywy dowodowej zmierzającej do wykazania zasadności zgłoszonego powództwa. To bowiem interes powodowej firmy nakazuje jej podjąć wszelkie czynności procesowe w celu udowodnienia faktów, z których wywodzi korzystne skutki prawne.

Jako bezzasadny jawi się także zarzut naruszenia art. 308 § 1 k.p.c., który to przepis wyróżnia kategorię dowodów z urządzeń utrwalających albo przenoszących obrazy lub dźwięki. Katalog środków dowodowych o tym charakterze ma zaś charakter otwarty. Ustawodawca wylicza przykładowe dowody, które powszechnie dzieli się na dwie grupy – dowody wizualne, tj. zawierające informacje postrzegane za pomocą wzroku (dowód z filmu, telewizji, fotokopii, fotografii, planów i rysunków), jak również dowody audialne, tj. zawierające informacje postrzegane za pomocą słuchu (płyty, taśmy dźwiękowe). Wydruki komputerowe mogą stanowić dowód w postępowaniu cywilnym, stanowią bowiem "inny środek dowodowy", o którym mowa w art. 308 k.p.c. i art. 309 k.p.c. Przedmiotowy środek dowodowy świadczy bowiem o istnieniu zapisu komputerowego określonej treści w chwili dokonywania wydruku. Sąd Rejonowy wbrew tezom zawartym w apelacji przeprowadził dowód z wydruków komputerowych i w treści swego uzasadnienia w żaden sposób nie podważał ich wiarygodności, a tym bardziej nie kwestionował faktu zawarcia pożyczki pomiędzy oznaczonymi stronami przy wykorzystaniu elektronicznych instrumentów umożliwiających nawiązanie stosunku obligacyjnego na odległość.

Przechodząc zaś do meritum stwierdzić należy, iż w przedmiotowej sprawie istota problemu sprowadzała się do prawnej oceny prowizji zastrzeżonej w umowie pożyczki. Z pola widzenia nie może przy tym umknąć, iż wyeksponowane na początku apelacji zarzut materialnoprawny naruszenia art. 385¹ § 1 k.c. (notabene błędnie określone mianem zarzutów procesowych) zostały sformułowane w sposób cokolwiek nieprecyzyjny, tzn. skarżąca spółka nie opisała, w jaki konkretnie sposób Sąd Rejonowy miał cytowany przepis naruszyć.

W tym miejscu Sąd II instancji, pragnie stanowczo podkreślić, że nie kwestionuje uprawnienia wierzyciela, jako pożyczkodawcy do pobierania od pozwanego, jako klienta opłat i wynagrodzenia za czynności administracyjno – obsługowe, jednakże stoi na stanowisku, że opłaty takie winny być ustalone na rozsądnym poziomie i nie mogą godzić w interesy konsumenta. Słusznie, zatem skonstatował Sąd Rejonowy, że opłaty dodatkowe, których zasądzenia domagała się strona powodowa w wysokości 230 zł tytułem wysyłania monitów oraz wezwań do zapłaty stanowią po pierwsze niedozwoloną klauzulę umowną i rażąco naruszającą interesy konsumenta, z uwagi na to, że wiążą się w rzeczywistości z dużo mniejszymi kosztami, a ponadto nadmierną częstotliwością ich wysyłki. Abstrahując od powyższego należy również zauważyć, że powód nie udowodnił, aby wysłał do pozwanego choć jeden monit po upływie, jak to zostało zastrzeżone 3, 6, 9 lub 12 dni kalendarzowych liczonych od dnia upływu terminu spłaty pożyczki. Jedyne potwierdzenie skierowania do pozwanego wezwania do zapłaty kwoty zaciągniętej pożyczki stanowi to wysłane wraz z powiadomieniem o dokonanej cesji wierzytelności na rzecz powodowej spółki, datowane na dzień 8 lipca 2016 r.. Natomiast jak to już zostało podkreślone w dotychczasowej części uzasadnienia, zgodnie z podstawową w procesie

cywilnym zasadą kontradycyjności, stosownie do treści art. 3 k.p.c. i art. 232 k.p.c., to strony są zobowiązane do wskazywania dowodów dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne, stając się dysponentem postępowania dowodowego, zaś Sąd jest zwolniony od odpowiedzialności za jego wynik, albowiem Sąd nie ma obowiązku działać w tym zakresie z urzędu, (zob. m.in. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 1997 r., II CKN 70/96, OSNC 1997, Nr 8, poz. 113, z dnia 16 grudnia 1997 r., II UKN 406/97, OSNAPUS 1998, Nr 21, poz. 6 oraz z dnia 7 października 1998 r., II UKN 244/98, OSNAPUS 1999, Nr 20, poz. 662). Strona, na której spoczywa ciężar dowodu, ponosi ryzyko ujemnych skutków nieudowodnienia słuszności dochodzonych roszczeń lub podnoszonych zarzutów, co wpływa na określony wynik postępowania.

Na koniec za całkowicie bezzasadny należy uznać zawarty w apelacji wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego rewidenta, w sytuacji, gdy nie wskazano okoliczności, która miałaby podlegać dowodzeniu. Oprócz tego nie wskazano okoliczności uzasadniających tenże wniosek w świetle art. 381 k.p.c., co jest równoznaczne z jego spóźnieniem. Występujący w art. 381 k.p.c. zwrot: "potrzeba powołania się na nowe fakty i dowody wynikła później" nie może być pojmowany w ten sposób, że "potrzeba" ich powołania może wynikać jedynie z tego, iż rozstrzygnięcie Sądu I instancji jest dla strony niekorzystne, gdyż takie pojmowanie art. 381 k.p.c. przekreślałoby jego sens i rację istnienia. (...) ta ma być następstwem zmienionych okoliczności sprawy, które są niezależne od zapadłego rozstrzygnięcia pochodzącego od sądu pierwszej instancji. Natomiast w kontrolowanej sprawie ewidentnie nie nastąpiła taka zmiana okoliczności.

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy uznał, że apelacja nie zawiera uzasadnionych zarzutów mogących podważyć stanowisko Sądu Rejonowego, a tym samym jako bezzasadna podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.